

Theater Na de Dam
Atelier

HET VERHAAL VAN DAVID SAELTIEL

Thema's: Concentratiekamp, Deportatie, Holocaust, Jodenvervolging

Locatie: Amsterdam, Nederland

Door: Femke Heskes

Dit verhaal gaat over David Sealtiel. Zijn naam is te vinden in het Namenmonument op de Weesperstraat in Amsterdam. Hebben we eigenlijk altijd plaatjes in boeken, monumenten of een nationale herdenking nodig om belangrijke dingen, zoals de Tweede Wereldoorlog en de mensen die daarbij omkwamen, te herinneren? Passen die dingen niet gewoon in ons hoofd? Waarom vergeten we steeds?

PERSONAGES ACTEUR 1
 ACTEUR 2
 ACTEUR 3
 ACTEUR 4

De acteurs vertellen samen het verhaal aan het publiek

ACTEUR 1 We beginnen deze avond met het verhaal van David Sealtiel
 Daar zijn er wel vijf van,
 en allen hebben ze een eigen steen
 Maar ik heb het over de David die geboren is
 op 25 december 1886 in Amsterdam

ACTEUR 2 De David die ten tijde van de oorlog drieënvijftig jaar was
 De David die jarenlang werkte als slager
 en zijn eigen slagerszaak had
 De David die in 1907 trouwde met Aaltje Cohen

ACTEUR 3 De David die zijn zes kinderen,
 Roosje, Frederika, Rachel, David, Samuel en Maurits,
 groot bracht

ACTEUR 4 De David die met zijn gezin binnen Amsterdam vele malen verhuisde

- ACTEUR 1** De David die in 1926 zijn slagerszaak verkocht
en zich geheel ging toeleggen op het kunstschildersvak,
dat tot dan toe slechts zijn hobby was geweest
Aanvankelijk liep zijn zaak
in schilderijtjes, spiegeltjes en beschilderde lampenkappen
wel goed, maar langzamerhand werd het minder
en in 1929 ging hij failliet
- ACTEUR 2** David heeft daarna op veel verschillende manieren zijn geld
verdiend
Kunstgebitten ontworpen, hij ging de reclamewereld in
en opende opnieuw een slagerszaak
Toen werd het oorlog
- ACTEUR 3** Ik neem jullie mee naar het najaar van 1939
De kranten staat vol over de inval van Duitsland in Polen
We zijn op het Waterlooplein
Het is een marktdag en het is een drukte van jewelste
De bladeren aan de bomen vormen een rijkelijk pallet aan kleuren
En daar, in het kloppende hart van voormalige Jodenbuurt,
werkte David Sealtiel in zijn souterrain aan een van zijn schilderijen

ACTEUR 4 verandert in David

- ACTEUR 4** Hier komt ik zo graag
Hier, middenin de drukte
kan ik wegzinken in de werelden van mijn schilderijen
Hier kom ik tot rust, meer dan thuis
Thuis is het leeg en stil;
geen rennende kinderen meer door het huis
Alleen Aaltje nog, maar die ligt al weken ziek op bed
Ik gruwel van de leegte
Ik kan mezelf daar horen denken
Wat blijft er over als ook zij er niet meer is?
Mijn gezin, waar ik jarenlang voor gezorgd
Jarenlang heb ik me in allerlei bochten gewrongen
om brood op de plank te krijgen
Ik ben er bijna zelf aan onderdoor gegaan
Mijn gezin is straks weg en dan ben ik weer alleen
Maar hier, hier vind ik mezelf
Tussen de aanzichten op mijn doeken
Tussen de bomen en langs de rivier

ACTEUR 4 stapt weer uit zijn rol

- ACTEUR 3** Kort daarna stierf zijn vrouw Aaltje Cohen
In december datzelfde jaar is David naar Nijmegen vertrokken en
kort na zijn aankomst trad hij in het huwelijk met Marianne van

Raap

We weten niet helemaal zeker wat er daarna met David is gebeurd
Waarschijnlijk is hij op 23 oktober 1942
met transport dertig van Westerbork naar Auschwitz afgevoerd
en omgebracht

ACTEUR 2 David schilderde aanzichten buiten de stad
Droomde hij daarvan?
Wat het zijn toevlucht?
Een uitstap van de realiteit?
Loskomen van het leven van een hardwerkende vader?
Of de dreigende oorlog?

ACTEUR 1 verandert in David

ACTEUR 1 Tussen de bomen en langs de rivier
dwaal ik door tijden
Avondlucht en kerkzicht
Ik zou een hoog gebouw in een berg veranderen
Een fontein wordt een waterval
Allerlei kleuren
Samen een landschap, alleen in de rust
Rust?
Nee, geen rust
En alleen ook niet
Liever drukte
Samen in een druk landschap
Maar waar kan ik dat landschap vinden?
En waarom kan ik er niet naar toe?

ACTEUR 2 Maar, wacht, je speelt net dat...
Je weet helemaal niet of dat echt zo was!

ACTEUR 1 valt uit zijn rol

ACTEUR 1 Wat?

ACTEUR 2 Nou, je speelt net dat hij eenzaam en alleen op zijn atelier
zit te piekeren over het leven

ACTEUR 1 Ja

ACTEUR 2 Dat staat nergens in de archieven, dat dat zo is gelopen
Hoe weet je dan dat het najaar was?

ACTEUR 1 Maar als ik alleen bij de feiten blijf, dan kan ik toch niks spelen

ACTEUR 2 Hoezo niet?

ACTEUR 1 Nou, ik moet toch een beetje m'n fantasie gebruiken
om te bedenken hoe het geweest zal zijn

ACTEUR 2 Ja, maar dan moet je dat wel even zeggen
dat je dit hebt verzonnen
En dat het niet echt is
Feiten van de fictie scheiden man

ACTEUR 1 *(wijst naar het publiek)* Maar deze mensen zitten in het theater
Dat snappen ze toch wel?

ACTEUR 2 Ja maar je moet dat wel even zeggen, dat het niet echt is

ACTEUR 1 Moet ik dat nu ook nog gaan vertellen
dat we naar de volgende scène gaan?

ACTEUR 2 Volgende scène, hoezo?

ACTEUR 1 Dat we een changement gaan doen?

ACTEUR 2 Change-watte?

ACTEUR 3 Klaar?

ACTEUR 4 Ja

ACTEUR 1&2 Ja

In 2022 ging de voorstelling 'Tegen het vergeten' in première in Amsterdam-Oost (regie: Femke Heskes – productiehuis: Plein Theater). Een muzikale voorstelling gespeeld door vier jongeren uit de wijk, die samen op zoek gingen naar misschien vergeten namen uit het nieuwe Namenmonument op de Weesperstraat. Om deze namen, en vooral de mensen die daarbij horen, samen te herinneren.